

Het Drentse Landschap

Startpunten *Havezathe De Havixhorst:* Neem op de A28 tussen Meppel en Hoogeveen de afslag de Wijk (afslagnummer 24). U gaat richting de Wijk en slaat in de flauwe bocht rechtsaf richting Lankhorst. De havezathe ligt aan de linkerkant van de weg.

Informatiecentrum De Wheem: Neem in Balkbrug de Meppelerweg. In Oud-Avereest vindt u het informatiecentrum recht tegenover het kerkje.

Lengte fietstocht De Havixhorst - De Wheem circa 23 km, totale fietstocht circa 35 km.

Benodigde tijd 2½ à 3 uur

Fietsverhuur *De Wijk:* Tweewielercentrum Huisjes, Dorpsstraat 70, 7957 AW de Wijk, (0522) 44 32 92.

Balkbrug: Rijwielhandel Koos Brouwer, Zwolseweg 40, 7707 AJ Balkbrug, (0523) 65 70 05.

Openbaar vervoer *De Wijk:* Arriva-lijn 46 vanaf NS-station Meppel (uursdienst op werkdagen), 10 minuten.

Balkbrug Arriva-lijn 29 vanaf NS-station Zwolle (uursdienst op werkdagen), 40 minuten.

Deze fietstocht brengt u door het unieke hoevenlandschap van het Reestdal. U fietst afwisselend aan de Drentse en aan de Overijsselse kant van de Reest en passeert de beek in totaal vier keer. In het voorjaar ziet het Reestdal op veel plaatsen geel van de Dotterbloem, later is het er paars van de Koekoeksbloem. Vrijwel nergens in ons land is zo'n compleet beekdalsysteem te vinden waarbij op verschillende plaatsen zelfs de overgang van heideveld naar beekdal nog intact is. In de loop van de jaren hebben 'Het Drentse Landschap' en 'Landschap Overijssel' meer dan 1200 hectare natuurgebied en cultuurgronden in het Reestdal in eigendom verworven.

Deze Reestdal-route beschrijft een fietstocht van De Havixhorst bij De Wijk naar informatiecentrum De Wheem in Oud-Avereest (Balkbrug) en weer terug (zie stippellijn op de kaart). Uiteraard kunt u de tocht ook bij De Wheem beginnen.

Op de 'horsten' – de hogere zandkoppen – langs de oevers van de Reest vestigden zich vanaf de twaalfde eeuw aan de Drentse en de Overijsselse kant Drentse boeren. Ze bouwden hun boerderij op een natuurlijke hoogte en ontgonnen de grond eromheen tot bouwland. Op tal van plaatsen in het Reestdal zijn deze 'eenmans-essen' bewaard gebleven.

Dat het de één duidelijk beter verging dan de ander, bewijst de oude glorie van het landgoed De Havixhorst. Eeuwenlang is het gebouw in het bezit geweest van de familie Van den Clooster. In het jaar 1753 liet Jan Arent Godert de Vos van Steenwijk het inmiddels behoorlijk in verval geraakte gebouw afbreken om er de huidige Havixhorst te bouwen.

Voor of na uw fietstocht moet u beslist even een kijkje nemen in het eeuwenoude landgoedbos en bij ooievaarsstation De Lokkerij aan de bosrand. Speciaal om een ooievaar te zien hoeft u er overigens niet naar toe. Die zult u in de zomermaanden tijdens de fietstocht met tientallen in de weilanden langs de Reest zien, speurend naar een lekker hapje!

● **Fiets vanaf De Havixhorst richting De Wijk (rechtsaf vanaf de parkeerplaats gezien).**

● **Ga bij het eind van de Schiphorsterweg – vlak voor de voorrangsweg – vanaf het fietspad rechtsaf tussen de betonpalen aan weerszijden de oprijlaan van het landgoed Dickninge op.**

● **Sla aan het eind van de oprijlaan rechtsaf en ga het zandpad over de es op.**

De geschiedenis van Dickninge voert terug tot diep in de Middeleeuwen toen op deze plek een belangrijk Benedictijnerklooster stond. Begin 19de eeuw werd het oude kloostergebouw afgebroken en liet Reint Hendrik de Vos van Steenwijk op die plaats het huidige Dickninge bouwen. De gracht rond Dickninge is een kunstmatige zijarm van de Reest. Dankzij een stuwte in de beek wordt het water in de gracht op peil gehouden.

- **Het zandpad wordt na het tolhek een klinkerweggetje dat uitkomt bij café Het Vergulde Ros in de buurtschap Halfweg. Fiets hier rechtdoor en neem de doorgaande weg richting IJhorst.**

Het landschap langs de Reest is een door de mens gevormd landschap dat in de loop van de tijd steeds werd aangepast aan de veranderende behoeften. In de jaren zeventig en tachtig leek het echter helemaal mis te gaan met de Reest toen er vanuit de landbouw werd aangedrongen op ingrijpende, grootschalige maatregelen. Om efficiënt landbouw te kunnen plegen zou het grondwaterpeil een stuk moeten zakken. Onder andere dankzij de inzet van de natuurorganisaties werd in de loop van de jaren tachtig dit gevaar bedwongen. Hopelijk voorgoed...

- **U fietst op de Heerenweg. Zo'n twee kilometer voorbij IJhorst slaat u linksaf de verharde Respersweg in.**

Voorbij de Esphorsterbrug is heel goed de steilrand tussen de Reestlanden en de akkers waar te nemen. Om op de hoger gelegen akkers gewassen als snijmaïs winstgevend te kunnen verbouwen is het noodzakelijk dat de grond flink bemest wordt. Vervolgens komt het voedselrijke grondwater in de laaggelegen hooilanden terecht. Daar proberen de natuurorganisaties juist door een consequent verschravingsbeheer de oorspronkelijke flora weer een kans te geven. U kunt zich voorstellen dat men bij 'Het Drentse Landschap' en 'Landschap Overijssel' het gevoel kreeg aan het dweilen te zijn met de kraan open... In hun aankoopbeleid proberen beide organisaties tegenwoordig dan ook de hoger gelegen akkers te verwerven.

- **Ga aan het eind van de Respersweg in de buurtschap Haalweide rechtsaf en volg het fietspad langs de Commissieweg.**

- **Voor de afslag Balkbrug/Ommen gaat u rechtsaf, voor café De Stapel langs. U blijft op het fietspad.**

Waar met waarschuwingborden een scherpe bocht in de Stapelerweg wordt aangegeven moet u tegenover het huis met nummer 43a even de zandweg inrijden naar de grote, oude boerderij 't Ende, sinds kort eigendom van 'Het Drentse Landschap'. Net als bij zoveel boerderijen in de buurt is ook hier goed te zien dat het aan het begin van deze eeuw goed ging met de melkveebedrijven in deze streek. En dat de eigenaren dat niet onder stoelen en banken staken.

- **Bij café Poortman gaat u rechtsaf. U blijft op het fietspad, gaat de Reest over en volgt de bocht in de voorrangsweg richting Balkbrug/Ommen. Het fietspad houdt hier (nog) op.**

- **U rijdt op de Lutten Oever. Na circa 1,5 kilometer slaat u linksaf.**

U kunt hier goed zien hoe smal het beekdal van de Reest is. Hier is het eigenlijke dal hooguit 200 meter breed.

- **Ga op de driesprong rechtsaf richting Nolde. U rijdt nu op de Nieuwe Dijk.**

Als de Nieuwe Dijk u langs de hei voert, moet u beslist even afstappen. Links in de verte liggen de terreinen Takkenhoogte en Meeuwenveen. De tussenliggende gronden zijn de afgelopen jaren door 'Het Drentse Landschap' ingericht als natuurontwikkelingsgebied. De heide rechts grenst aan het beekdal. U staat hier op de unieke plek waar de overgang tussen heideveld en beekdal bewaard gebleven is.

- **Meteen voorbij het heideveld gaat u rechtsaf de zandweg op. Neem vervolgens de eerste zandweg links.**

Op De Wildenberg en bij Rabbinge zult u een deel van het pad beslist van de fiets af moeten, want geloof ons: het is de moeite méér dan waard! (Mocht u toch zandwegen willen vermijden, blijf dan de Nieuwe Dijk tot het eind volgen en ga daar rechtsaf. De weg brengt u naar Balkbrug. Bij Den Kaat komt u weer op de route.)

- **De zandweg leidt naar Rabbinge. Blijf de weg steeds rechtdoor volgen. U komt tussen een boerderij en een schuur door. Let daarna op: ga niet rechtsaf de brede zandweg op, maar houd links aan, voor de volgende boerderij langs.**

Sinds de jaren tachtig exploiteert 'Het Drentse Landschap' een eigen (vlees)veebedrijf op Rabbinge. Het vee graast op de weilanden. De wintervoorraad hooi komt van de landen langs de Reest. De mest wordt in de potstal verzameld en later op de akkers ondergeploegd. Op de akkers wordt graan verbouwd. Het vee krijgt het als krachtvoer, het stro wordt weer in de potstal gebruikt en de kringloop van het eeuwenoude boerenbedrijf is rond!

Voorbij Rabbinge rijdt u zomers tussen het wuivende koren van de graanakkers met de mooiste Korenbloemen, Klaprozen en Kamille, hoort u hoog in de lucht de Wulpen jubelen en ziet u een eind verderop in het weiland kalfjes bij hun eigen moeder drinken.

- **De zandweg brengt u in een wijde boog naar het gehucht Den Kaat aan de overkant van de Reest.**

Als u hier voor de vierde keer over de Reest komt, bent u er waarschijnlijk al een beetje aan gewend hoe smal de beek is. Vroeger moest de Reest een veel groter gebied afwateren en dat betekende dan ook dat de beek regelmatig buiten haar oevers trad en de Reestlanden overstroomde. Tegenwoordig gebeurt dat soms alleen nog benedenstrooms.

● **In Den Kaat gaat u rechtsaf en daarna linksaf naar de doorgaande weg. Hier gaat u rechtsaf naar Balkbrug.**

● **In Balkbrug neemt u meteen rechts de Wolter ten Haarstraat. Aan het eind ervan gaat u rechtsaf de Meppelerweg op.**

Het feit dat de Reest over nagenoeg zijn gehele lengte de grens tussen Overijssel en Drenthe vormt, verklaart voor een niet onbelangrijk deel waarom er nog relatief zoveel van het beekdal is overgebleven. Rechttrekken van een beek is problematisch als elke centimeter op de landkaart telt. Bovendien, waarom zou je als gemeente of provincie in verbeteringen investeren als de ‘overkant’ er wellicht meer van zou kunnen profiteren...

● **In Oud-Avereest ligt informatiecentrum De Wheem meteen na de scherpe bocht tegenover het kerkje.**

Het eerste (houten) kerkje van Avereest werd reeds gebouwd rond het jaar 1236. Historisch onderzoek heeft duidelijk gemaakt dat de eerste bewoners van de zuidelijke Reestoevers – net als de oudste bewoners van de horsten aan de noordkant – uit Drenthe kwamen. Wie naar het kerkje moest, ging ‘over de Reest’; vandaar ‘Avereest’. In namen als Kerkpad en Kerkvonder leeft dat nog voort.

Het huidige kerkje is veel jonger, het werd gebouwd in 1880. De naam Wheem herinnert aan de tijd dat de pastoors en de dominees er een boerenbedrijfje op na moesten houden om rond te komen. Later werd De Wheem een boerderij-herberg waar voor de dienst de stoven werden klaargemaakt en waar men na afloop een borrel dronk. In 1979 restaureerde de nieuwe eigenaar ‘Landschap Overijssel’ De Wheem en richtte er een informatiecentrum in.

● **Vanaf De Wheem rijdt u naar IJhorst. In het dorp slaat u rechtsaf de Kerkweg in en gaat u langs de kerk met klokkenstoel de Reest over naar De Wijk.**

● **In het dorp De Wijk slaat u bij de molen linksaf. Buiten het dorp gaat u linksaf richting Lankhorst, de Schiphorsterweg op naar De Havixhorst.**

De in de noten vermelde gegevens gelden alléén tijdens de Week van het Landschap 1999!

3 –In het infocentrum kunt u onder het genot van een kopje koffie een expositie over het Reestdal en de das bekijken (zie bon).

4 –Bij De Havixhorst kunt u nagenieten (of beginnen) met een kopje thee of koffie (zie bon).

Deze route is door ‘Het Drentse Landschap’ en ‘Landschap Overijssel’ ontwikkeld in het kader van de Week van het Landschap 1999.

